

γεννᾷ τὴν ἀρετὴν, καὶ εὐγενίζει ὅλην τὴν πόλιν ἐντάμα, ὅχι τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν πολίτην χωριστά. Ὁ τίτλος οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ὅχι ὅτε εὐνομοῦντο, οὐδ' ὅτ' ἐδίωξαν τοὺς Πέρσας, ἀλλ' ὅτε κατεφρόνησαν τοὺς νόμους, καὶ ἐγμυνώθησαν ἀπὸ τὰς ἀρετὰς τῶν ἰδίων προγόνων. Μὴν ἔχοντες πλέον ἀρετὴν, ἐπενόησαν νὰ κάμωσιν ἄλλο τι ἐντιμὸν ἀντ' αὐτῆς· καὶ τοῦτο φυσικὰ ἔπρεπε νὰ ᾦναι ὁ πλοῦτος. Οἱ πλούσιοι λοιπὸν ἐτιμῶντο, καὶ αὐτοὶ μόνον ὠνομάζοντο Εὐπατρίδαι καὶ Εὐγενεῖς, ἀκόμη καὶ Ἀρχοντες, καθὼς τοὺς ὀνομάζουσιν ἔτι καὶ σήμερον, ὡς νὰ ᾦτον ἄξιον ἐπαίνου καὶ τιμῆς πρᾶγμα, πλοῦτος χωρὶς ἀρετῆν. Ἴδου τί λέγει, σύγχρονος καὶ μάρτυς αὐτόπτης τῆς τότε φθορᾶς, ὁ κωμικὸς Ἀλέξις (παρ' Ἀθην. IV. σελ. 109).

A. Ἔστιν δὲ ποδαπὸς τὸ γένος οὗτος; B. Πλούσιος.

Τούτους δὲ πάντες φασὶν εὐγενεστάτους.

Πένητας εὐπατρίδας γὰρ οὐδὲ εἰς ὄρη.

ἦγον ὁ πένης Σωκράτης καὶ οἱ ὅμοιοι αὐτοῦ ἐνομίζοντο ἀγενέστατοι. Οἱ ἀγενέστατοι ὅμως οὗτοι ἐσπούδασαν νὰ λυτρώσωσι καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας τὴν εὐγένειαν ἀπὸ τῆς μέλλουσας ἀγενεστάτης τύχης, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν. Οἱ εὐγενέστατοι ὑπετάχθησαν πρῶτον εἰς τοὺς Μακεδόνας, ἔπειτα εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἱ ὅποιοι, εὐγενισθέντες καὶ αὐτοὶ, ἔσυραν μαζῇ τῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας εἰς ἄλλον ζυγόν. Καιρὸς εἶναι, μετὰ τόσον μακρὰν πείραν, νὰ ἐξυπνήσωμεν, ἀγαπητοί μου Εὐγενέστατοι! -- ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΑ ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

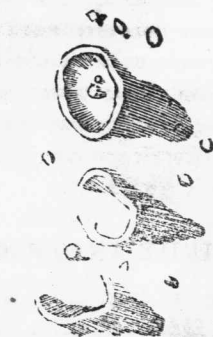


ΟΠΟΤΑΝ ἡ γῆ εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ὥστε νὰ δῇ ἐκεῖνος ἐνῶ αὐτὴ ἀνατέλλει, τότε λάμπων ὁ ἥλιος κατευθεῖαν ἐπὶ τοῦ δίσκου τῆς σελήνης, κάμνει αὐτὴν πανσέληνον. Ἐμπορεῖ δὲ καὶ ὁ κοπλὸς ὀφθαλμὸς νὰ διακρίνῃ ἀτάκτους σκοτεινοὺς τινὰς τόπους, ὡς κηλίδας τοῦ ἱλαροῦ καὶ φεγγῶδους προσώπου τῆς· ἀλλὰ διὰ τῆς βοηθείας τοῦ τηλεσκοπίου αἱ εἰς αὐτὴν μεγάλαι μελανότητες γίνονται πολλαὶ καὶ πολυποίκιλοι σειραὶ, διάφοροι κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ

χρῶμα, ὡς παριστάνεται εἰς τὴν προτεταγμένην εἰκονογραφίαν.

Γεννᾶται δὲ τοσαύτη διαφορὰ εἰς τὰ σχήματα καὶ χρώματα τῶν φαινομένων τούτων ἐκ τῆς ποικιλίας καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ὁρέων, τῶν πεδιάδων, καὶ τῶν βόθρων, τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ τὰ φαινόμενα. Ἐμπορεῖ ὁμως νὰ ἐρωτήσῃ τις, Πόθεν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ σεληνιακὴ ἐπιφάνεια ἔχει τοσαύτην ἀναλογίαν μὲ τὴν γῆνιν, ὥστε νὰ συνίσταται ἀπὸ ὄρη, κτλ; Τοῦτο θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ διασαφηνίσωμεν, συσταίνοντες πρὸς ἅπαντας, ὅσοι ἔχουν τηλεσκόπιον ἱκανὸν νὰ μεγάλυνῃ τοῦλάχιστον τεσσαρακοντάκις, νὰ ἐξετάσωσι προσεκτικῶς τὴν βαθμῆδὸν γινομένην αὐξησιν τοῦ πεφωτισμένου μέρους τῆς σεληνιακῆς ἐπιφανείας, ὀλίγας νύκτας κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πρώτου ἢ δευτέρου τετάρτου. Θέλουν δὲ ταχέως ἀνακαλύψαι, ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχουν ἀνωμαλῖαι εἰς τὸν δίσκον τῆς σελήνης, αἵτινες ἄλλο δὲν ἐμποροῦν νὰ ᾦναι εἰμὴ ὄρη καὶ κοιλάδες· καθότι παρατηρεῖται, ὅτι αἱ σκιαὶ τῶν ὁρέων διαφέρουσι κατὰ τὸ μήκος ἀπὸ μεᾶς εἰς ἄλλην νύκτα συμφωνότατα μὲ τὴν τοῦ ἡλίου θέσιν ὡς πρὸς τὴν γῆν καὶ τὴν σελήνην. Παραδείγματος χάριν, τὸ ἐνταῦθα σχῆμα 1 παριστάνει

Σχῆμα 1.



μικρὸν μέρος τοῦ δίσκου τῆς σελήνης μὲ διάφορα τῶν ὁρέων, ὡς φαίνονται διὰ καλοῦ τηλεσκοπίου μίαν τινὰ νύκτα κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς τέταρτον· τὸ δὲ σχῆμα 2

Σχῆμα 2.



δεικνύει τὰ αὐτὰ ὅρη τὴν ἐπιούσαν νύκτα—ἡ σελήνη ἐγινε πληρεστέρα ἐν τῷ μεταξῷ, φθάσασα μᾶλλον ἀντικρὺ τοῦ ἡλίου, καὶ κατὰ συνέπειαν αἱ σκιαὶ ἠλαττώθησαν. Εἰς τὴν πανσέληνον σκιαὶ δὲν ὑπάρχουσι διόλου, καὶ τὰ ὅρη φαίνονται ὡς τόποι φεγγωδέστατοι· μετὰ τὴν πανσέληνον ὅμως αἱ σκιαὶ πάλιν βλέπονται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων πλευρῶν, τούτῃ, ῥίπτονται ἐξ ἀριστερῶν, ἀντὶ ἐκ δεξιῶν.

Αἱ τῆς σελήνης ἀνωμαλίαι εἶναι εἴτε μακρὰ καὶ ὑψηλὰ ὅρη, εἴτε, τὸ κοινότερον καὶ παραδοξότερον, κυκλοειδεῖς βουνώδεις σειραὶ κοιλότητος περικυκλούσαι, ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων κοιλοτήτων ἡ πεδιάδων ἀνυψοῦται μεμονωμένος κωνοειδὴς λόφος. Ἐκ τῶν κωνικῶν δὲ τούτων λόφων μερικοὶ τοῦλάχιστον πιθανὸν εἶναι ἡφαίστια.

Ἡ σελήνη περιστρέφεται ἐπὶ τοῦ ἰδίου της ἄξονος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν τελειώνει τὴν περιστροφὴν αὐτῆς κύκλῳ τῆς γῆς· ὥθεν παρίστανει πάντοτε εἰς ἡμᾶς τὸ αὐτὸ πρόσωπον· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ γῆ μας δὲν εἶναι ὁρατὴ πάρεξ εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ ἡμίσεως μέρους τῆς σελήνης, τούτῃ, τοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένου.

Οἱ τὸ ἄλλο δὲ ἡμῖν κατοικοῦντες χρεωστοῦν νὰ κάμωσι μακρὰν καὶ πολύπονον ἰσως ὁδοπορίαν, διὰ νὰ ἴδωσι τὸν ὠραῖόν μας κόσμον εἰς τὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ κρεμάμενον. Ἀλλὰ μολονότι κατὰ τοῦτο ἡμεῖς οἱ ἐπίγειοι ὑπερτεροῦμεν τοὺς σεληνιακοὺς ἢ τοῦλάχιστον τὸ ἡμῖν αὐτῶν, ἐκεῖνοι ὅμως ὑπερτεροῦσιν ἅπαντας ἡμᾶς, καθὼς βλέποντες τὴν γῆν μας (ἂν ἔχωσι τοὺς αὐτοὺς ὀφθαλμοὺς) δεατρεῖς φορὰς μεγαλητέραν παρ' ὅσον φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἡ σελήνη.

ΠΕΡΙ ΗΘΙΚΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

ΠΕΡΙΦΙΛΑΥΤΙΑ ἢ ΕΓΩΙΣΜΟΣ.— Ἀληθὲς καὶ ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πανταχοῦ καὶ πάντοτε βλέπει ἐν πρώτοις τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον. Ἀρετὴ δὲ εἶναι τὸ νὰ μὴ ἀντιτάσῃ αὐτὸ εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀλλὰ καὶ νὰ θυσιάζῃ αὐτὸ πρὸς ἀπόκτησιν ἐκείνου. Εἶναι πολλοὶ ἄνθρωποι κατὰ δυστυχίαν οἵτινες δὲν βλέπουν ἄλλο παρὰ ἑαυτούς, καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἀναφ' ὄντες τὰ πάντα, καὶ τὴν ἰδίαν τὴν εὐμερίαν σκοπὸν ἔχοντες, παραβλέπουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῶν δυστυχοῦντας, φθονοῦν αὐτοὺς εὐτυχοῦντας, θυσιάζουν πρὸς τὸ ἴδιόν των ὄφελος καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα, ἐπιθυμοῦντες καὶ προσπαθοῦντες αὐτοὶ μόνον νὰ εὐτυχῶσιν. Αὕτη εἶναι ὑπερφιλαντία, κακία ἀντικοινωνική, ἀνατρίπουσα καὶ τὴν θεῖαν ἐντολὴν, τὴν λέγουσαν· Ἀγάπα τὴν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ὁ ἐγωῖσμός ἀποναικόνει τὴν καρδίαν πνίγων πᾶσαν ἀρετὴν πολιτικὴν, καὶ πολεμὸν ἰδίως τὴν εὐτυχίαν τοῦ πλησίον καὶ πᾶν κοινὸν συμφέρον· ἐπικρατεῖ δὲ κυρίως εἰς τοὺς ἀπαιδέτους λαοὺς καὶ τοὺς ὑποδοῦλους, οἵτινες, στερούμενοι τοῦ ἀγαθοῦ τῆς αἰτονομίας, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἰδέαν τῆς ὁμονομίας, τῆς φιλοπατρίας, τῆς ἐθνικότητος, τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ

τῶν θυσιῶν τῶν ἀπαιτούμενων εἰς ἀπόκτησιν αὐτοῦ. Ἡμεῖς κατὰ δυστυχίαν ἔχομεν καθημερινὰ παραδείγματα τῶν κακῶν, ἔσα πᾶσχει ἡ κοινωνία μας ἐκ τῆς ὑπερφιλαντίας· καὶ ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιβρώμεν κάμμιν ἑσπερίαν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἠλικιωμένων, τοῦλάχιστον χρεωστοῦμεν νὰ καταπολεμῶμεν αὐτὸ τὸ ἐλαττωμα, ὅσον δυνάμεθα, ὥστε νὰ μὴ ἀναπτύσσεται εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς τῆς νεολαίας. Μὲ πάντα τρόπον οἱ διδάσκαλοι χρεωστοῦν νὰ κατατελλῶσι τὰ σκιρτήματα τοῦ ἐγωῖσμοῦ, συνειθίζοντες ἐν πρώτοις τοὺς παῖδας νὰ θέλωσι καλὸν εἰς πάντα, καὶ ν' ἀγαπῶσιν ὅτι κοινῶς συμφέρει εἰς ὅλους, καὶ νὰ προτιμῶσι τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπὸ τὸ ἴδιον· νὰ τὰ προτρέπωσιν εἰς τὸ νὰ βοηθῶσι τοὺς συμμαθητάς των ν' ἀποκτήσωσι κίνην ἐν καλόν, ἢ ν' ἀπαλλάχθωσιν ἀπὸ κάμμιν πονήν· νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ συνεργῶσι πρὸς ὄφελος ἐκείνων μὲ κάποιον κόπον ἢ καὶ μὲ κάποιαν μικρὰν ζημίαν ἰδί. κήν των. Ὅσους δ' ἂν βλέπῃ ὁ διδάσκαλος πράττοντας προθύμως τοιαῦτα ἔργα εὐποιίας καὶ ἀφιλοκερδείας, εἶναι καλὸν νὰ τοὺς ἐπαινῇ δημοσίᾳ καὶ νὰ τοὺς ἀνταμείβῃ. Μὲ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον θέλει δυνήθῃ ν' ἀποπνίξῃ τὰ ἐλαττώματα τῆς ὑπερφιλαντίας, τοῦ φθόνου, τῆς αἰσχροκερδείας, τοῦ μίσους, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν τοῦ τὰς ἐκ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης πηγαζούσας ἀρετάς, καὶ τὴν προτίμησιν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀπὸ τὸ ἴδιον.

ΜΙΜΗΣΙΣ.— Δευτέρα κλίσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καὶ τὸ μιμεῖσθαι τοὺς ἄλλους καὶ εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τοὺς λόγους. Ἡ δὲ κλίσις αὕτη ἀναφαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν, ἐπικρατοῦσα ἰσχυρῶς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε παραβλεπομένη ἀκανόνιστος φέρεται εἰς πολλὰς κακὰς ἐξεις καὶ εἰς ἐλαττώματα. Διὰ τῆς μιμήσεως μανθάνει τὸ παιδίον καὶ τὸ λαλεῖν καὶ τὸ πράττειν, καὶ θέλει λαλεῖν καὶ πράττειν, ὅπως καὶ ὅτι οἱ μετ' αὐτοῦ συνδιαιτῶμενοι μεγαλητέροί του λαλοῦσι καὶ πράττωσιν. Ἐπεὶ δὲ αἱ κακαὶ ἐξεις καὶ τὰ ἀπρεπῆ λόγια εὐκολώτερον εὐρίσκουσι μιμητὰς παρὰ τὰ καλὰ διὰ τοῦτο βλέπομεν τὰ παιδιά ν' ἀπομιμῶνται ὅλας τὰς ἀσχημοσύνας τοῦ σώματος, τὰς διαστροφὰς τοῦ προσώπου, τὰ σκώμματα τὰ κινούμενα εἰς γέλωτα, τὰς ἔβρεις, τὰς ἀχρεΐας λέξεις, τὰ παρονόματα, κτλ. νομίζοντα ὅτι θέλουν κινεῖν εἰς εὐχαρίστησιν τοὺς παρόντας. Διὰ ταῦτα πρέπει οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, ὅσοι φροντίζουσι περὶ τῆς χρηστῆς ἀνατροφῆς τῶν νέων, νὰ μὴν ὑποφέρωσι ποτὲ νὰ λέγωνται ἢ νὰ πράττονται τὰ τοιαῦτα ἐνώπιον τῶν παιδῶν. Καὶ τοὺς παῖδας δὲ αὐτοὺς πρέπει νὰ ἐπιπλήττωσιν αὐστηρῶς, ὅταν ἀκούωσιν αὐτοὺς ἢ βλέπωσι τοιαῦτα πράττοντας ἢ λέγοντας, καὶ νὰ τοὺς διδάσκωσι διὰ παραδειγμάτων, ἵποια ἔχουν κακὰ ἀποτελέσματα, καὶ τίνα εἶναι τ' ἄξια μιμήσεως νὰ τοὺς ὑποδεικνύωσιν, ἐπαινοῦντες καὶ ἀμείβοντες τοὺς προθυμομένους νὰ φυλάττωσι τὰς συμβουλὰς των.—Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.